

Bemærkninger til forslag til Landstingsforordning om ændring af Landstingsforordning om beskyttelse af miljøet.

1. Almindelige bemærkninger.

Landstingsforordning nr. 12 af 22. december 1988 om beskyttelse af miljøet trådte i kraft 1. januar 1989 og der i henholdsvis 1993 og 1996 foretaget nogle mindre justeringer af forordningen i form af ændringsforordninger.

Ændringerne i 1993 omfattede bl.a. en række bestemmelser til sikring af formålsbestemmelserne i § 1, stk. 2, om sikring af kvaliteten i de ydre omgivelser, som er af betydning for menneskets sundhedsmæssige levevilkår, mens der med ændringen i 1996 blev indført hjemmel til regulering af både motordrevne og ikke-motordrevne transportmidler ud fra et natur- og miljømæssigt hensyn.

Der er således gået mere end 6 år siden den sidste justering af miljøforordningen. Samtidig er der sket en rivende udvikling på miljøområdet, som betyder, at der efterhånden er behov for en grundig revision af hele miljøforordningen. Dette er dog en meget omfangsrig og tidskrævende proces, som kræver et grundigt forarbejde. I nærværende forslag er det derfor valgt kun at foretage en række presserende tilføjelser og justeringer.

En del af ændringerne foretages på baggrund af en igangværende gennemgang af de internationale miljøkonventioner, som Grønland allerede på nuværende tidspunkt har tiltrådt, og ændringerne er derfor et led i implementeringen af disse aftaler i grønlandsk miljølovgivning. Andre ændringer tager sigte på en eventuel fremtidig grønlandsk tiltrædelse af en række andre internationale konventioner uden dog på forhånd at forpligtige Landstinget til sådanne tiltrædelser. Ændringerne er således tænkt mere fremtidsrettede således, at man efterfølgende undgår at skulle ændre miljøforordningen hver gang en konvention tiltrædes. Tiltrædes en konvention ikke, vil de hertil knyttede hjemler tilsvarende ikke tages i anvendelse.

Derudover er det også intentionen at skabe et mere tidssvarende og dynamisk regelgrundlag omkring reguleringen af særligt forurenende virksomheder, hvorfor der også er foretaget ændringer i forordningens kapitel 5, som vedrører disse virksomheder. Endelig skal ændringen også medvirke til at skabe mulighed for salg af fadøl i Grønland.

Samlet set gives landsstyret med forslaget mere hensigtsmæssige, smidigere og tidssvarende muligheder for at leve op til forordningens formålsbestemmelse.

Forslaget i sig selv vurderes ikke at medføre et behov for forøgede ressourcer, da de fleste ændringer i forslaget hovedsageligt består i indførsel af hjemler til en nærmere regelfastsættelse på bekendtgørelsesniveau.

Såfremt landsstyret på et senere tidspunkt beslutter sig til at anvende de pågældende hjemler til udarbejdelse af diverse bekendtgørelser, vil de økonomiske konsekvenser blive kortlagt gennem en høringsrunde. Såfremt det herefter skulle vise sig, at en bekendtgørelse på området giver anledning til merudgifter, vil disse merudgifter indgå i landsstyrets almindelige finanspolitiske prioritering. Dette vil også være gældende for handlingsplaner efter § 36 a (ændring nr. 6).

Nærværende forslag har været i høring hos KANUKOKA, kommunerne, Økonomidirektoratet, Råstofdirektoratet, Udenrigsdirektoratet, Direktoratet for Selvstyre, Skattedirektoratet, Direktoratet for Boliger og Infrastruktur, Direktoratet for Fiskeri og Fangst, Direktoratet for Erhverv, Landbrug og Arbejdsmarked, Direktoratet for Sundhed, Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke, Embedslægeinstitutionen, Grønlands Statistik, Rigsombudsmanden i Grønland, Grønlands Arbejdsgiverforening samt Ilik.

I forbindelse med høringsrunden er der indkommet bemærkninger fra KANUKOKA, Uummannaq Kommune, Økonomidirektoratet, Råstofdirektoratet, Direktoratet for Boliger og Infrastruktur samt Direktoratet for Erhverv, Landbrug og Arbejdsmarked. Bemærkningerne fra disse parter er enten indarbejdet i forslaget eller handlet af med de respektive parter.

De øvrige parter har ikke haft bemærkninger til forslaget.

Forslaget har endvidere været til lovteknisk gennemgang hos lovkontoret, hvilket kun har givet anledning til bemærkninger af formel karakter, som er rettet i det foreliggende udkast.

2. Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til 1.

Af hensyn til overskueligheden er det i forbindelse med denne forordningsændring valgt at fremsætte forslag om en ny samlet affattelse af § 7, stk. 1, da der foretages ændringer i nogle af de bestemmelser, som tidligere er ændret ved forordningsændringen i 1993 samtidig med indsættelse af to ny punkter på listen.

I nedenstående bemærkninger er der således kun redegjort for de foretagne ændringer, mens der for de bestemmelser, der overføres i uændret form henvises til bemærkningerne fra henholdsvis 1988 og 1993.

I den indledende tekst til § 7, stk. 1 er der indført en hjemmel til, at landsstyret i sin regelfastsættelse kan fastsætte regler omkring sikkerhedsstillelse for eventuelle udgifter. Hjemlen tænkes anvendt til bl.a. at sikre, at det er forurenere, der kommer til at betale for eksempelvis oprydningen og retableringen af miljø og natur i de tilfælde, hvor en virksomhed ophører med at eksistere og hvor økonomien ikke er tilstede til at dække udgifterne forbundet hermed. Sikkerhedsstillelsen kunne derfor

blive en forudsætning for at opnå godkendelse eller tilladelse efter reglerne i miljøforordningen eller regler med hjemmel heri. Eksempelvis vil der i forbindelse med etablering af et returpantsystem for øl og sodavand kunne stilles krav om sikkerhedsstillelse i godkendelsen af systemet.

Der er foretaget en ændring i affattelsen af i § 7, stk. 1, nr. 10, idet den hidtidige bestemmelse alene har givet mulighed for enten at forbyde eller begrænse indførsel eller anvendelse af visse stoffer eller bestemte organismer, der måtte have en miljøskadelig effekt. Med den foreslåede ændring af bestemmelsen lægges der op til, at der fremover skabes mulighed for også at regulere udførsel, produktion og salg. Disse tilføjelser er en juridisk konsekvens af, at Grønland har valgt at tiltræde en række internationale konventioner, f.eks. Montreal-protokollen, Basel-konventionen, POP-protokollen m.fl.

Endvidere er der i bestemmelsen også skabt mulighed for at regulere på produktniveau, idet der i flere af de internationale miljøaftaler skelnes mellem kemiske stoffer og kemiske produkter: Kemiske stoffer defineres normalt som grundstoffer og deres forbindelser, mens der ved kemiske produkter forstås såvel opløsninger som faste, flydende eller luftformige blandinger af to eller flere kemiske stoffer.

Der er foretaget en omformulering af bestemmelsen i § 7, stk. 1, nr. 15 således, at bestemmelsen omhandler emballage til øl og kulsyreholdige læskedrikke og ikke som tidligere "salg og servering".

Baggrunden herfor er, at det i forbindelse med tilføjelsen af en hjemmel til at udarbejde et regelsæt om engangs- og returemballage ved forordningsændringen i 1993 blev i præciseret, at regler for dette område altid vil omfatte både salg og servering for at forebygge fortolkningsproblemer. Denne formulering har efterfølgende betydet, at det i henhold til det nugældende regelsæt har været udelukket at sælge bl.a. fadøl i Grønland. I de senere år har der dog været et stadig større ønske fra hotel- og restaurationsbranchens om at få tilladelse til salg af fadøl. Dette ønske fik i efteråret 2003 politisk opbakning, hvorefter administrationen blev anmodet om, at bringe de nødvendige lovgivningsmæssige konsekvenser af ovennævnte beslutning på plads hurtigst muligt.

Med den nye formulering er det dog fortsat præciseret, at der i regelfastsættelsen kan stilles krav om forbud mod eller pligt til anvendelse af bestemte emballagetyper. Kravet om pligt til etablering af returpantssystemer er nyt i forhold til tidligere, men må betragtes som en præcisering af allerede anvendt administrativ praksis på området.

I § 7, stk. 1 er der som nr. 16 tilføjet en ny hjemmel til at udfærdige regler om vurdering af større anlægs virkninger på miljøet (VVM). Dette sker bl.a. som led i implementeringen af Espoo-konventionen om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænser fra 1991. Konventionen stiller nemlig krav om, at der som led i den nationale gennemførelse udarbejdes en VVM-bekendtgørelse. Hjemlen til at fastsætte sådanne regler har hidtil manglet i den grønlandske miljølovgivning til

trods for, at det grønlandske forbehold blev ophævet i 1993. Indtil nu er der dog ikke etableret nogle virksomheder eller anlæg i Grønland, som må kunne forventes at have en grænseoverskridende effekt set i konventionsmæssig sammenhæng. Den nu foreslåede hjemmel giver dog også mulighed for, at der stilles krav om vurdering af virksomheder eller anlægs miljømæssige virkninger internt i Grønland.

I § 7, stk. 1 er der som nr. 17 tilføjet en ny hjemmel til at udarbejde regelsæt omkring indsamling og afgivelse af miljøoplysninger. Dette er ligeledes en konsekvens af allerede tiltrådte og fremtidige internationale konventioner. For langt de fleste af disse konventioner gælder, at der er en afrapporterings- og reduktionsforpligtigelse. Dette kræver at man har kendskab til indførsel, udførsel, produktion, salg eller anvendelse af bestemte stoffer og produkter. Miljøforordningen indeholder på nuværende tidspunkt begrænset hjemmel til at kræve sådanne oplysninger, men disse er ikke tilstrækkeligt vidtgående. Der er derfor med det nye forslag skabt en klar og entydig hjemmel til at kræve indsamling og afgivelse af miljøoplysninger.

Til 2, 3, 4 og 5.

De hidtidige regler omkring godkendelsesordninger for særligt forurenende virksomheder m.v. har i princippet fungeret efter hensigten siden tilblivelsen af miljøforordningen i 1988. Derfor har der ikke tidligere været foretaget ændringer i kapitel 5, men der er nu efterhånden et behov for at få specielt bilaget med listen over godkendelsespligtige virksomheder revideret. Bl.a. ville det være hensigtsmæssigt at få indført minimumsgrænser for, hvornår en virksomhed skal søge om godkendelse. Minimumsgrænserne kunne eksempelvis baseres på produktion, kapacitet, forbrug o.l. Desuden dukker der ofte helt nye virksomhedstyper op, som man ikke umiddelbart kan forudse, men som alligevel giver anledning til væsentlige ulemper eller forureninger i en sådan grad, at de burde miljøgodkendes efter bestemmelserne i forordningens kapitel 5.

For at gøre listen over godkendelsespligtige virksomheder mere dynamisk og tidssvarende er det i nærværende forslag valgt at lade bilaget udgå af selve forordningen. I stedet er der lavet hjemmel til, at landsstyret udfærdiger denne liste (§ 16, stk. 2). Dette vil ske via udstedelsen af en bekendtgørelse indeholdende listen over godkendelsespligtige virksomheder. Samtidig er der indføjet en hjemmel til, at landsstyret kan fastsætte nærmere regler omkring godkendelsesordningen (§ 16, stk. 3), som vil gøre det muligt at fastsætte regler om eksempelvis krav til ansøgningens indhold, relationer til den fysiske planlægning (overensstemmelse med lands-, kommune- og lokalplanlægning), bortfald af uudnyttede godkendelser m.m. Denne regelfastsættelse vil ligeledes ske i bekendtgørelsen, som skal gøre hele processen omkring miljøgodkendelser lettere både for ansøgere og myndigheder.

Ændringerne i § 9, stk. 2, § 17, § 18 og § 20 er konsekvensrettelser som følge af, at bilaget udtages af forordningen og overføres til en bekendtgørelse.

Til 6.

Ved tilføjelsen af § 36 a skabes der hjemmel til, at landsstyret kan udarbejde handlingsplaner. Samtidig skabes der tilsvarende hjemmel til, at landsstyret kan pålægge kommunerne og udvalgte sektorer, som for eksempel energisektoren, fiskeindustrien o.l., at udarbejde handlingsplaner for egne aktiviteter. Disse handlingsplaner kan fastsætte mål for nedbringelse af anvendelsen, udledningen eller bortskaffelsen af nærmere bestemte produkter, stoffer eller materialer for kommunerne og udvalgte sektorer. Ligeledes understreges kravet om de enkelte kommuner og sektors pligt til kortlægning af miljøpåvirkninger samt afgivelse af oplysninger samt at landsstyret har pligt til at inddrage de enkelte kommuner og sektorer i forbindelse med udarbejdelsen af handlingsplanerne, herunder forhandlinger omkring eventuel afholdelse af udgifter.

Den strukturpolitiske handlingsplan fra 2000 foreskriver, at integrationen af miljøhensyn og en bæredygtig udvikling i alle dele af samfundet skal være et af de bærende principper, når det gælder den fremtidige erhvervsudvikling i Grønland. Hjemlen kan derfor ses som et skridt i retningen af en udmøntning af denne handlingsplan.

Hjemlen er ligeledes en konsekvens af allerede tiltrådte og fremtidige internationale konventioner, idet disse ofte indeholder krav om, at der udarbejdes nationale handlingsplaner med mål for eksempelvis minimering af udslip, en endelig eliminering, fremme af udviklingen og anvendelsen af alternative materialer og processer, anvendelse af bedst tilgængelig teknologi (BAT) osv. Såfremt målene skal være af en mere bindende karakter, vil målfastsættelsen dog ske i bekendtgørelsesform med udgangspunkt i forordningens § 7, stk. 1.

Som et eksempel på i hvilke tilfælde denne bestemmelse vil kunne finde anvendelse, kan nævnes, at der i Stockholm-konvention om persistente organiske stoffer (POP-stoffer) er krav om, at der skal gennemføres af kortlægning af bl.a. forekomsten af stoffet PCB og udarbejdes en handlingsplan for reduktion af udslip af dette stof. Grønland har endnu ikke tiltrådt Stockholm-konventionen.